

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Економічний факультет

Кафедра обліку, аналізу і аудиту

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

"ІСТОРІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ"

(назва навчальної дисципліни)

вибіркова

(вказати: обов'язкова / вибіркова)

Освітньо-професійна програма **«Облік і оподаткування»**

(назва програми)

Спеціальність **071 «Облік і оподаткування»**

(вказати: код, назва)

Галузь знань **07 «Управління і адміністрування»**

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти **другий (магістерський)**

(вказати: перший бакалаврський/другий магістерський)

Економічний факультет

(назва факультету на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання **українська**

(вказати: на якій мові читається дисципліна)

Розробники: Ковальчук Тетяна Миколаївна, проф., д.е.н., завідувач кафедри обліку, аналізу і аудиту; Михалків Алла Анатоліївна, доцент кафедри обліку, аналізу і аудиту, к.е.н., доцент

Профайл викладача

<http://econom.chnu.edu.ua/kafedry-ekonomichnogo-fakultetu/kafedra-obliku-analizu-i-audytu/kolektyv-kafedry/kovalchuk-tetyana-mykolayivna>

Контактний телефон

+38(0372)522691

E-mail:

t.kovalchuk@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle

<https://moodle.chnu.edu.ua/enrol/index.php?id=66>

Консультації

он-лайн консультації - згідно з графіком
очні консультації - за попередньою домовленістю

1. Анотація навчальної дисципліни.

Упровадження вітчизняної системи вищої освіти в освітній і науковий простір Європи потребує модернізації освітньої діяльності в контексті європейських вимог. За цих умов ключовою інноваційною ідеєю сучасної освіти вважається компетентнісний підхід, тобто побудова освітнього процесу з позиції розвитку особистості через мотивацію її саморозвитку.

Питання необхідності вивчення історії облікової науки сьогодні не викликає жодного сумніву, адже для того, щоб зрозуміти і збагнути всю сутність бухгалтерії, необхідно вивчити її історію.

Тільки глибокі знання поступового розвитку обліку дозволять розвинути фахові компетентності (здатність творчо використовувати найвищі надбання науки і практики у сфері обліку в науковій і практичній діяльності). Історія уможливує проникнення в економічне життя минулих століть. Значення історії обліку важливе для розуміння його сучасного стану й оцінки можливих напрямів розвитку. Історична еволюція бухгалтерського обліку розглядається не заради неї самої, а для полегшення розуміння теперішнього і передбачення майбутнього. Розвиває компетентності: здатність до аналізу та синтезу; здатність до розуміння закономірностей, умов і факторів становлення та розвитку механізмів функціонування бухгалтерського обліку.

2. Мета навчальної дисципліни: вивчити історію розвитку та характеристику основних форм обліку, суть основних персоналістичних та матеріалістичних облікових теорій; вплив розвитку економічної думки у Європі в XVII-XVIII ст. на формування наукових паростків з бухгалтерського обліку та початок зародження рахунковедення; юридичні й економічні аспекти зародження бухгалтерської науки в Італії, Франції, Англії, Німеччині; класифікацію національних систем обліку, історію їх виникнення; розвиток національних планів рахунків і принципи їх побудови; історію виникнення та розвитку стандартів бухгалтерського обліку; вміти : сформулювати вплив наукової думки в Англії та Франції на формування наукових паростків бухгалтерського обліку; визначити юридичні та економічні аспекти зародження бухгалтерської науки в Італії; охарактеризувати основні особливості французької, італійської, німецької й англо-американської бухгалтерських шкіл; охарактеризувати виникнення та розвиток національних планів рахунків, визначити принципи їх побудови; охарактеризувати плани рахунків США, Франції, Польщі, Росії та України; дати характеристику стандартів бухгалтерського обліку Великобританії, Німеччини, Росії, США, України, Франції та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку; осмислити особливості розвитку господарського життя окремого регіону.

3. Пререквізити.

Дисципліни, обов'язкові для вивчення здобувачем вищої освіти до початку роботи над курсом «Історія бухгалтерського обліку», - це «Облік і оподаткування в зарубіжних країнах», «Бухгалтерський облік в управлінні підприємством».

4. Результати навчання. Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» (освітня програма «Облік і оподаткування») вивчення дисципліни «Історія бухгалтерського обліку» сприяє поглибленню наступних компетентностей і програмних результатів навчання:

Загальні та фахові компетентності:

ЗК 4. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 9. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ФК 10. Здатність проводити наукові дослідження з метою вирішення актуальних завдань теорії, методики, організації та практики обліку, аудиту, аналізу, контролю та оподаткування.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Вміти розвивати та підвищувати свій загальнокультурний рівень і

професійний рівень, самостійно освоювати нові методи роботи та знання щодо комплексного бачення сучасних проблем економіки та управління.

ПРН 2. Знати теорію, методику і практику формування облікової інформації за стадіями облікового процесу і контролю для сучасних і потенційних потреб управління суб'єктами господарювання з урахуванням професійного судження.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	II	I	4	120	28	14	–	–	78	–	екзамен
Заочна	II	I	4	120	8	8	-	-	104	-	екзамен

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1.												
Історичні передумови виникнення бухгалтерського обліку												
<p>Тема1.Соціально-економічні та історичні передумови виникнення бухгалтерського обліку</p> <p>Мета: вивчити загальні методологічні підходи до вивчення історії бухгалтерського обліку; знати: перші ознаки зародження обліку в країнах Стародавнього Сходу та в Античному світі; особливості обліку в кожній із країн Стародавнього Сходу, їх зв'язок; основні підходи до періодизації бухгалтерського обліку.</p> <p>1.Загальні методичні підходи до вивчення історії бухгалтерського обліку</p> <p>2.Періодизація бухгалтерського обліку в обліковій літературі</p> <p>3.Зародження обліку в різних країнах Стародавнього Сходу</p> <p>4.Зародження і розвиток обліку в Античному світі</p> <p>5.Формування обліку в період середньовіччя</p>	14	4	2	-	-	8	14	2	-	-	-	12

<p>Тема2.Передумови виникнення та філософія подвійного запису Мета: знати: виникнення напрямків теорій подвійного відображення фактів господарської діяльності; суть юридичної, обмінної, філософської теорії та балансового походження теорії подвійного відображення фактів господарської діяльності; основні напрямки теорій подвійного відображення, їх відмітність, думки видатних учених щодо суті подвійного запису 1.Розвиток ідей про подвійний запис 2.Філософський аспект подвійного запису 3.Визначення сутності подвійного запису в літературі 4.Подвійний запис у працях видатних учених</p>	16	4	2	-	-	10	15	1	2	-	-	12
<p>Тема 3. Формування бухгалтерського обліку як науки Мета: знати: історичні події, що вплинули на формування бухгалтерського обліку як науки наприкінці XIX – початку XX ст.; економічні передумови розвитку обліку як складової економічної науки; розуміти особливості формування світових національних бухгалтерських шкіл; знати представників італійської та французької шкіл рахівництва та їх</p>	16	4	2	-	-	10	13	-	1	-	-	12

<p>наукові погляди; фундаторів німецької та англо-американської шкіл бухгалтерського обліку та їх основні наукові доктрини.</p> <p>1. Економічні передумови розвитку обліку як складової економічної науки</p> <p>2. Зародження італійської, французької та німецької бухгалтерської школи</p> <p>3.Формування англійської та англо-американської бухгалтерських шкіл</p>												
<p>Тема 4. Історія виникнення та розвитку форм бухгалтерського обліку й облікові теорії</p> <p>Мета:знати:суть староіталійської, нової італійської, німецької, французької, американської, інтегральної, шахової, копіювально-карткової, меморіально-ордерної, журнально-ордерної та автоматизованих форм бухгалтерського обліку; з'ясувати фактори, які найбільше впливають на розвиток форм бухгалтерського обліку; стадії розвитку форм обліку;розуміти суть облікових теорій, їх класифікацію.</p> <p>1.Форми бухгалтерського обліку</p> <p>2.Поняття облікових теорій,їх функції</p> <p>3.Теорії аналітичного характеру та балансові теорії</p>	15	2	1	-	-	12	15	1	-	-	-	14

Разом за змістовим модулем 1	61	14	7			40	57	4	3	-	-	50
Змістовий модуль 2. Формування обліку як науки												
Тема 5. Розвиток обліку в країнах світу у XX – XXI ст. і національні системи бухгалтерського обліку Мета: <i>знати особливості обліку в англomовних країнах у XX ст. та їх вплив на світову облікову думку; розуміти основні напрямки розвитку обліку в Німеччині у XX ст.; розвиток і поширення економічного й юридичного напрямків розвитку обліку у Франції в першій половині XX ст.; з'ясувати особливості обліку в Китаї; особливості національних систем бухгалтерського обліку.</i> 1. Розвиток бухгалтерського обліку в країнах світу 1.1. Розвиток обліку в англomовних країнах та їх вплив на світову облікову думку 1.2. Основні напрямки розвитку обліку в Німеччині у XX ст. 1.3. Бухгалтерський облік у Франції 1.4. Розвиток бухгалтерського обліку в Китаї 2. Формування національних систем бухгалтерського обліку 3. Історичний розвиток і принципи побудови планів рахунків 4. Особливості побудови планів	15	4	1	-	-	10	17	1	2	-	-	14

рахунків різних країн світу 5.Формування національних стандартів бухгалтерського обліку в країнах світу												
Тема 6. Процес виникнення бухгалтерського обліку в Україні Мета: знати: витоки обліку на території України в дослов'янський період: за доби виникнення і розвитку трипільської культури, періоду заснування греками колоній та скіфського періоду, періоду Черняхівської культури, існування держави антів і періоду союзу племен під назвою Руська земля;- розвиток бухгалтерського обліку за часів виникнення і розвитку Київської Русі; князювання Олега, Ігоря, Володимира, Ярослава Мудрого та Володимира Мономаха; розвиток бухгалтерського обліку XIII-XIV століттях; 1. Україна в дослов'янський період і розвиток обліку на її території. 6.2. Облік і право на території України в період княжої доби та литовсько-польської доби. 6.3. Бухгалтерський облік в Україні у XVI-XVIII ст.	14	4	2	-	-	8	14	2	-	-	-	12
Тема 7. Бухгалтерський облік в Україні у XIX – XXI ст. Мета: знати: розвиток бухгалтерського обліку в Україні в	12	2	2	-	-	8	14	1	1	-	-	12

<p><i>XIX –XX ст.; основні періодичні видання з обліку в незалежній Україні; розвиток бухгалтерської професії під впливом глобалізаційних процесів; особливості впровадження МСФЗ в Україні; етапи впровадження міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні</i></p> <p>1. Бухгалтерський облік в Україні в XIX –XX ст.</p> <p>7.2. Розвиток бухгалтерської професії в умовах глобалізації економіки</p> <p>7.3. Особливості впровадження МСФЗ в Україні</p>												
<p>Тема 8. Еволюція елементів методу бухгалтерського обліку</p> <p>Мета: знати: загальні історичні аспекти виникнення категорії «рахунки»; історичні аспекти оцінки в бухгалтерському обліку; проблеми оцінки в наукових працях учених різних світових шкіл бухгалтерського обліку; історичні аспекти інвентаризації як елемента методу бухгалтерського обліку; внесок російських та українських учених у розвиток інвентаризації; історію виникнення калькуляції як елемента методу бухгалтерського обліку.</p> <p>1. Рахунки як елемент методу</p>	18	4	2	-	-	12	18	2	-	-		16

бухгалтерського обліку												
2. Інвентаризація та оцінка в бухгалтерському обліку												
3.Калькуляції як елемент методу бухгалтерського обліку												
4.Розвиток категорії «баланс» як елемента методу бухгалтерського обліку												
5. Історичні аспекти розвитку звітності як елемента методу бухгалтерського обліку												
Разом за змістовим модулем 2	59	14	7		-	38	63	4	5	-	-	54
Усього годин	120	28	14		-	78	120	8	8	-	-	104

5.3. Самостійна робота здобувача

Самостійна робота здобувача з дисципліни «Історія бухгалтерського обліку» спрямована на узагальнення, засвоєння та закріплення знань по кожній темі. Вона включає такі види робіт: опрацювання лекційного матеріалу, рекомендованої літератури, підготовку до практичних занять, розгляд питань, які виносились на самостійне вивчення, вирішення практичних ситуацій.

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна ф.н.	заочна ф.н.
1	Тема1. Соціально-економічні та історичні передумови виникнення бухгалтерського обліку Завдання: 1.Сформулювати філософський, документальний, синтетичний і аналітичний підходи до вивчення історії бухгалтерського обліку. 2.Визначити головні ознаки зародження обліку в країнах Стародавнього Сходу та в Античному світі, Середньовіччі. 3.Сформулювати зачатки розвитку мистецтва освоєння чисел і підрахунків як основи зародження первинного спостереження в обліку. 4.Визначити головні ознаки зародження обліку в давніх країнах Сходу , зокрема: Стародавньому Єгипті, Месопотамії (Вавилоні), Іудеї, Персії, Індії, Китаї.	8	12
2	Тема2. Передумови виникнення та філософія подвійного запису Завдання: 1.Визначити напрями подвійного відображення фактів господарської діяльності. 2.Охарактеризувати суть юридичної, обмінної, теорії філософської та балансового походження теорії подвійного відображення фактів господарської діяльності. 3.Охарактеризувати напрямки дослідження суті та змісту подвійного запису (фундаментальні теоретичні дослідження, цілеспрямовані теоретичні дослідження та прикладні наукові дослідження). 4.Охарактеризувати головні особливості подвійної бухгалтерії Голландії, англійських країн, Франції, Іспанії, Німеччини.	10	12
3	Тема 3. Формування бухгалтерського обліку як науки Завдання: 1.Охарактеризувати особливості розвитку бухгалтерського обліку як науки. 2.Висвітлити особливості розвитку італійської школи бухгалтерського обліку. 3. Розкрити основні досягнення французької класичної школи бухгалтерського обліку. 4. Охарактеризувати основні особливості німецької бухгалтерської школи. 5.Дати характеристику основним напрямкам розвитку англо-американської школи бухгалтерського обліку .	10	12
4	Тема 4. Історія виникнення та розвитку форм бухгалтерського обліку й облікові теорії Завдання: 1.Сформулювати суть і основні особливості староіталійської, нової	12	14

	<p>італійської, німецької, французької, американської, інтегральної, шахової, копіювально-карткової, меморіально-ордерної, журнально-ордерної й автоматизованих форм бухгалтерського обліку.</p> <p>2. Визначити напрями теорій подвійного відображення фактів господарської діяльності.</p> <p>3. Охарактеризувати сутність юридичного та економічного напрямів розвитку облікових теорій.</p> <p>4. Визначити напрями теорії аналітичного характеру.</p> <p>5. Охарактеризувати балансові облікові теорії.</p>		
5	<p>Тема 5. Розвиток обліку в країнах світу у XX – XXI ст. і національні системи бухгалтерського обліку</p> <p>Завдання:</p> <p>1. Дати характеристику загальноприйнятих принципів бухгалтерського обліку в США.</p> <p>2. Охарактеризувати розвиток обліку у Франції першої половини XX ст..</p> <p>3. Дати характеристику системі бухгалтерського обліку в Китаї.</p> <p>4. Проаналізувати національні системи бухгалтерського обліку.</p> <p>5. Охарактеризувати принципи побудови планів рахунків і стандартів ведення бухгалтерського обліку.</p> <p>6. Охарактеризувати плани рахунків США, Франції, Польщі, Росії та України.</p> <p>7. Охарактеризувати виникнення та розвиток стандартів бухгалтерського обліку.</p> <p>8. Дати характеристику стандартів бухгалтерського обліку Великобританії, Німеччини, Росії, США, України, Франції та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку.</p>	10	14
6	<p>Тема 6. Процес виникнення бухгалтерського обліку в Україні</p> <p>Завдання:</p> <p>1. Давати характеристику витоків обліку на території України в дослов'янський період; систематизації праісторичного розвитку України та виникнення облікової культури.</p> <p>2. Охарактеризувати розвиток бухгалтерського обліку за часів Київської Русі.</p> <p>3. Оцінити розвиток бухгалтерського обліку на території України у XIII-XIV століттях.</p> <p>4. Дати оцінку розвитку бухгалтерського обліку на території України у XVІ-XVІІІ століттях.</p>	8	12
7	<p>Тема 7. Бухгалтерський облік в Україні у XIX – XXI ст.</p> <p>Завдання:</p> <p>1. Охарактеризувати бухгалтерський облік в Україні у XIX –XX ст..</p> <p>2. Будувати модель компетенцій головного бухгалтера.</p> <p>3. Оцінити наслідки впливу глобалізаційних процесів на бухгалтерську професію.</p> <p>4. Проаналізувати практику переходу на МСФЗ вітчизняні підприємства, узагальнити проблеми, які при цьому виникають.</p> <p>5. Дати оцінку стану запровадження МСФЗ і національних стандартів.</p>	8	12
8	<p>Тема 8. Еволюція елементів методу бухгалтерського обліку</p> <p>Завдання:</p> <p>1. Розкрити історичні аспекти виникнення категорії «рахунки».</p>	12	16

	<p>2.Висвітлити погляди західних учених різних років на дефініції рахунку.</p> <p>3.Розкрити поняття про план рахунків в історичному аспекті.</p> <p>4.Висвітлити передумови виникнення подвійного запису.</p> <p>5.Визначити історичні аспекти документації з моменту виникнення перших реєстрів обліку в країнах стародавнього світу й до цього часу.</p> <p>6.Викласти сучасні погляди на оцінку в працях російських та українських учених.</p> <p>7.Розкрити питання калькуляції в працях учених основних світових бухгалтерських шкіл.</p> <p>8.Викласти найважливіші історичні етапи в розвитку категорії «баланс».</p> <p>9.Визначити історичні аспекти розвитку звітності як елемента методу бухгалтерського обліку.</p> <p>10.Викласти погляди вчених світових шкіл бухгалтерського обліку на категорію «звітність».</p>		
Усього годин		78	104

6. Методи навчання, форми та методи оцінювання

Методи навчання:

- вербальні методи (лекція, диспут, пояснення, розповідь);
  - практичні методи (практичні роботи);
  - наочні методи (демонстрація, ілюстрація);
  - робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами;
  - самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни;
  - дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ.
- ### **Методи оцінювання:**
- усне опитування;
  - письмове опитування;
  - глосарій;
  - тестування;
  - презентація результатів виконаних завдань;
  - аналітичні звіти;
  - підсумковий контроль – екзамен.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Дедлайни та перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (мінус 1 бал за кожен день порушення дедлайну). Перескладання модулів відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний, участь у конференції, студентській олімпіаді тощо).

Академічна доброчесність. Здобувачі повинні самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання. В разі використання чужих ідей, розробок, тверджень, обов'язковим є посилання на джерела інформації. Списування під час контрольних заходів має наслідком отримання незадовільної оцінки за відповідний вид роботи.

Відвідування занять. Відвідування занять - обов'язкова умова виконання навчального плану дисципліни. За відсутності здобувача на практичному занятті він втрачає можливість отримати бали як результат його оцінювання по конкретній темі.

Форми навчання визначені затвердженим графіком освітнього процесу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Критерії оцінювання:

при усних відповідях: повнота розкриття питання; логіка викладання матеріалу; використання різноманітних (у тому числі іноземною мовою) джерел інформації; аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки; уміння аналізувати теоретичні проблеми з урахуванням світової та вітчизняної практики;

при виконанні письмових завдань: повнота розкриття питання, аргументованість і логіка викладання матеріалу, використання різноманітних джерел, законодавчих актів, прикладів і фактичного матеріалу тощо; правильність проведення розрахунків; цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи.

Вищими балами оцінюється самостійний обґрунтований погляд здобувача щодо конкретної практичної ситуації або проблеми.

Максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати в процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів здобувач набирає при поточних видах контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (екзамену).

З навчальної дисципліни «Історія бухгалтерського обліку» проводиться семестровий екзамен. Здобувач отримує завдання, що містить теоретичне питання з дисципліни, тестові завдання, глосарій і виробничу ситуацію.

Максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати в процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів здобувач набирає при поточних видах контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (екзамену).

З навчальної дисципліни «Історія бухгалтерського обліку» проводиться семестровий екзамен. Здобувач отримує завдання, що містить теоретичне питання з дисципліни, тестові завдання, глосарій і виробничу ситуацію.

У 40 балів, що можливо отримати на екзамені, входить: 2 теоретичних питання по 10 балів (сумарно 20 балів), виробнича ситуація (12 балів), 5 тестів «- по 1 балу (сумарно 5 балів), визначення 3 термінів - по 1 балу (сумарно 3 бали).

10 балів ставиться за повне розкриття теоретичного питання. У випадку неповної відповіді зберігається відсоткове відношення розкриття відповіді та бального оцінювання.

12 балів здобувач отримає за повне та правильне (відповідно до чинного законодавства; без математичних помилок) розв'язання виробничої ситуації.

Після підготовки здобувачами конспекту відповіді та розв'язання задачі відбувається його усна відповідь викладачеві. В процесі цього здобувачу можуть бути задані додаткові питання.

Також екзамен може бути проведений у письмовій формі.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	оцінка (бали)	пояснення за розширеною шкалою
відмінно	A (90 – 100)	відмінно
добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
незадовільно	FX (35-49)	незадовільно (з можливістю повторного складання)
	F (1-34)	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

Оцінкою «А» оцінюється повна та аргументована відповідь на теоретичне питання, правильне розв'язання виробничої ситуації, правильна відповідь на тестові питання та сформульовані правильні визначення з глосарію. Відповіді повинні розкривати суть

матеріалу, що свідчить про вміння аналізувати матеріал та робити змістовні висновки. Відповідь повинна бути чіткою, логічною і послідовною.

Відповідь оцінюється на «В» за умови такого розкриття теоретичного питання білету та тестових завдань, понять з глосарію, а також розв'язання виробничої ситуації, які містять неточності, що не суттєво впливають на зміст завдання.

Відповідь оцінюється на «С» за умови повного та правильного розкриття питання білету або правильного розв'язання виробничої ситуації, але у відповіді недостатньо правильно сформульовано визначення з глосарію. У той же час тестові завдання вирішені на належному рівні.

Якщо підхід викладення матеріалу правильний, але виявляється недостатнє його розуміння, допускаються окремі неточності, виставляється оцінка «D».

Відповідь оцінюється на «E» у випадку правильного підходу до викладення теоретичного матеріалу та відповідей на тестові завдання.

В усіх інших випадках відповідь оцінюється на «Fх».

Розподіл балів, які отримують здобувачі:

Поточне тестування та самостійна робота										Кількість балів (іспит)	Сумарна кількість балів
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль №2						
T1	T2	T3	T4	КМР 1	T5	T6	T7	T8	КМР 2		
5	5	5	5	10	5	5	5	5	10	40	100

7. Рекомендована література

7.1. Основна

- 1.Бутинець Ф.Ф. Історія бухгалтерського обліку. Ч.І. Навчальний посібник. Житомир : ЖІТІ,1999.928 с.
- 2.Вейцман Р.Я. Курс счетоводства. Двойная бухгалтерия в ее применений к различным видам хозяйств, изд. 17-е, М-Л, ОГИЗ, 1931. 232 с.
- 3.Гальперин Я.М., Кипарисов Н.А., Леонтьев Н.А. Курс истории бухгалтерского учета. - М., "Госпланиздат", 1945. 225 с.
- 4.Джон Блейк, Ориол Амаг. Европейский бухгалтерский учет. Справочник / Пер. с англ. - М.: "Филин", 1997. 400 с.
- 5.Ковальчук Т.М., Михалків А.А.Історія бухгалтерського обліку : навч.посіб./ Т.М.Ковальчук, А.А. Михалків. Чернівці: Технодрук,2019. 540 с.
- 6.Ле Кутре В. Основы балансоведения. – Москва: 1925. с. 111.
- 7.Леоте Э., Гильбо А. Общие руководящие начала счетоводенья: Пер. с фр. Н.В. Богородского / Под ред. А.П. Рудановского. - Москва: 1924.
- 8.Лозинский А.И. К истории развития бухгалтерского (балансового) учета. - Саратов, 1939. 108 с.
- 9.Лучко М.Р., Остап'юк М.Я. Історія обліку: світ та Україна, погляд крізь роки. Тернопіль: "Зорепад", 1998. 151 с.
- 10.Маздоров В.А. История развития бухгалтерского учета в СССР (1917-1972). - Москва: "Финансы". 1972. 318 с.
- 11.Маздоров В.А. История развития бухгалтерского учета в СССР. - М.: "Финансы", 1975.
- 12.Максимов И.Г. Счетоводство: Краткий исторический очерк развития счетоводства и его значение в торгово-промышленных и сельскохозяйственных предприятиях. СПб., 1906.
- 13.Малькова Т.Н. Древняя бухгалтерия: какой она была?М., "Финансы и статистика", 1995. 304 с.

14. Остапюк М.Я., Лучко М.Р., Даньків Й.Я. Історія бухгалтерського обліку ; Навч. посіб.- 2-ге вид., виправл. і доповн., Київ: Знання. 2009. 278с.
15. Пачоли Л. Трактат о счетах и записях. / Под. ред. Я.В. Соколова - М.: Финансы и статистика, 1994. 320 с.
16. Соколов Я.В. Бухгалтерский учет от истоков до наших дней: учебн. пособие для вузов. - М.: Аудит, ЮНИТИ, 1996. 638 с.
17. Соколов Я.В. История развития бухгалтерского учета. - М.: Финансы и статистика, 1985. 367 с.
18. Теорія бухгалтерського обліку (історичні та методологічні аспекти) Монографія. - Ужгород: Ужгородський дер.університет, 1998. 148 с.

8. Інформаційні ресурси

Офіційні сайти органів державного управління України:

1. Державна казначейська служба України – <http://www.treasury.gov.ua>
2. Державна податкова служба України - <https://tax.gov.ua/>
3. Кабінет Міністрів України – [http:// www.kmu.gov.ua](http://www.kmu.gov.ua)
4. Міністерство фінансів України – <http://www.minfin.gov.ua>

Офіційні сайти міжнародних фінансових організацій:

1. Департамент статистики Організації Об'єднаних Націй - <http://unstats.un.org/>
2. Міждержавний статистичний комітет Співдружності Незалежних Держав - <http://www.cisstat.com/>
3. Міжнародна асоціація зі статистики (IAOS) - <http://isi.cbs.nl/>
4. Міжнародний інститут статистики (ISI) - <http://isi.cbs.nl/>
5. Організація економічної співпраці та розвитку (OECD) <http://www.oecd.org/>
6. Статистичний офіс Європейської співдружності - <http://europa.eu.int/>

Офіційні сайти науково-дослідних інститутів і центрів, пошукових систем:

1. База українського законодавства в Інтернет – www.lawukraine.com
2. Інститут глобальних стратегій – www.igls.com.ua
3. Інститут економічних досліджень і політичних консультацій – www.ier.kiev.ua

Офіційні сайти наукових і електронних бібліотек в Україні:

1. Електронна бібліотека – www.lib.com.ua
2. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського – www.nbuv.gov.ua
3. Національна парламентська бібліотека – www.alpha.rada.kiev.ua